

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. Billeskov Jansen, Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 278. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holb11val-shoot-idm140209965065264/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

EPISTLER

- digtede. – *vor fornyede Skue-Plads*. Efter den pietistiske Chr. VI's Død og Frederik V's Tronbestigelse gjenåbnedes i 1747 Den danske Skueplads, hvis Virksomhed havde ligget stille siden Københavns Brand 1728. – *Peenhed, Ærbarhed, Snerperi*. – *Prætext*, Paaskud. – *delicate, sarte*. – *desrecommandere*, disrekommandere, tale nedsettende om. – *Terentius*, romersk Komediedigter (ca. 190-159 f. Kr.). – *Plautus*, romersk Komediedigter (ca. 250-184 f. Kr.). – *Hoved-Vands Flasker*, Flasker med Hovedvand (vellugtende Vand). – *Balsam-Bysser*, Lugtedaaser. – *Axel Thorsens og Skion Valborgs Tider*. I sine nedsettende Udtalelser om den folkelige Poesi brugte Holberg flere Gange Visen om »Axel Tordson oc Valborrig Immers-Datter» som Eksempel.
- S. 22. *Tractat... om Pedanter*. Muligvis har Holberg tænkt paa J. B. Mencke's latinske Prosasatire over lærde Pedanter, *De Charlataneria Eruditorum* (Leipzig 1715). – *Fora*, af lat. forum. – *værne Ting*, Værneting, Ret, hvor en bestemt Gruppe Personers Sager behandles. – *Invectiv*, Skældsord. – *Pedant*. Det er en ældre Betydning af det franske Ord, Holberg her benytter. – *Boileau*, den franske Klassicismes store Kunstner, Digteren Nicolas Boileau-Despréaux (1636-1711). – *Erindringer*, Advarsler, Formaning. – *C'est un Pedant etc.*, fr. Det er en [skrap] Skolemester, som man uafbrudt har om Ørene paa sig (Boileau, Satire 4, 118).
- S. 23. *Liqueur*, Væske. – *Syllogismer*, logiske Slutninger. – *Thomas Diaphorus* er den unge Lægepedant i Molières *Le Malade imaginaire* (1673). – *Dissertationer*, videnskabelige Afhandlinger. – *skiemte med, gøre Nar af*.
- S. 24. *Billighed*, Rimelighed. – *sorte... røde Pedanter*. Farverne efter Militærets (Landmilitærets) røde Frakker og den lærde Stands sorte Dragt. – *vicarius*, lat. Stedfortræder. – *Autores Classici*, lat. klassiske Forfattere, Klassikere. – *Characterer*, Typer. – *Cicero*, romersk Statsmand, Taler og Forfatter (106-43 f. Kr.). – *Seneca*, romersk Filosof og Statsmand (d. 65 e. Kr.). – *galante Sentimens*, kavalermæssige Ideer, Forestillinger. – *en Scholastisk Act*, en højtidelig Handling i Skolen eller paa Universitetet. Det er sandsynligvis især Disputatshandlingerne, Holberg tænker paa. – *Aristophanes*, græsk Komediedigter (ca. 448-ca. 380 f. Kr.). Der hentydes til hans Komædie »Skyernes», Vers 156-64.
- S. 25. *Grimacer*, Fiksfakserier, Narrestreger. – *An augur etc.* »Mon en Augur [Spaadomspræst hos Romerne] kan bare sig for Latter, naar han ser en Augur». Frit efter Cicero *De divinatione* 2,24,51 eller *De natura deorum* I,26,71. Ordene er lagt i Munden paa Cato d. Æ. – *poussere, drive*. – *Qualiteter*, Egen-